

Med Hensyn til det egentlige brændende Spørgsmaal, det, der har faaet sit Udtryk i Vædringsforslagene Nr. 11, 12 og 13 om de Sporvejskoncessioners Udløb, der ere givne forinden Loven af 1875, skal jeg ikke nægte, at det forekommer mig, at Vædringsforslaget under Nr. 13 er det eneste principmæssige og det, der medfører den største Klarhed i Forholdet. Derefter skal jo, naar denne Eneret udløber, Staten gøre sin Ret gældende; Staten kan træffe Overenskomst med Kommunerne; og Kommunen kan, naar den vil, træffe Overenskomst med det Selskab, der hidtil har drevet Sporet. Saa bliver Staten Ejers, den kan overdrage sin Ejendomsret til Kommunen mod en passende Erstatning, og Kommunen kan saa overdrage Forpagtningen til Selskabet mod en passende Forpagtningsafgift, det Forhold er meget simpelt og klart, og der kan tages alle mulige Billighedshensyn. Ved de to andre Løsninger, der ere fremsatte i Vædringsforslagene Nr. 11 og 12, faar man derimod ikke at se, hvem der bliver Ejers af Sporet, men jeg formoder nærmest, at det er det Selskab, der hidtil har drevet Sporvejen, der vedbliver at være Ejers. Ministeren skal efter Forslag Nr. 12 fuldstændig kunne renuncere paa enhver Erstatning. Det forekommer mig nu, at da der her er Tale om meget store Værdier, om private Selskaber, hvis Aktiekapital gaar op, jeg tror i Millioner, og da der er Tale om at gøre en Ret gældende, som for disse Selskaber vist nok løbe op i mange Hundrede Tusinde Kroner, vil det være noget betænkeligt at lægge Afgørelsen her udelukkende i en Ministers Haand, hvad enten det er Trafikministeren eller Indenrigsministeren, eller hvem det nu bliver. Han skal med et Bennestrøg kunne disse Selskaber Hundrede Tusinder Kroner. Det sker forhåbentlig ikke i den nærværende Ministers Tid, saa jeg kan frit sige, at man kan jo ikke være sikker paa, at man ikke til den Tid her til Lands har Forhold som ved Banca Romana eller Panamahistorien, saa at muligvis af de Hundrede Tusinder, som disse Selskaber skulle tjene, adskillige kom i gale Lommer. Derfor indser jeg net ikke, at man skal lægge i en Ministers Haand en saadan Fristelse til der at kunne gøre et Selskab rigere eller fattigere med mange Hundrede Tusinder. Nej, lad det gaa, som det en Gang er lovbestemt, lad den Ret, der tilkommer Staten, blive gjort gældende, lad det blive staaende fast, at Sporet med Tilbehør, hele Anlægget, tilhører Staten, saa kan Staten i Overensstemmelse med Kommunen træffe den Afgørelse, som den

finder passende. Jeg indser nu for øvrigt heller ikke, at der er saa overdrevent meget Billighedshensyn at udvise over for de paa gældende Selskaber. De have taget deres 16—17 pCt. i den Tid, deres Koncessioner have bestaaet. De have ikke amortiseret, som de meget godt havde kunnet; hvis de i Stedet for at uddele til Aktionærerne disse enorme Dividender, havde henlagt til en Amortisationsfond eller betalt af paa Aktiekapitalen, vilde Aktionærerne have kunnet faa en Rente af 5—6—7 pCt., og endda kunde hele Aktiekapitalen have været amortiseret, og saa vilde der ikke have været det allermindste Ubillighed eller Urimelighed i, at disse Selskaber havde maattet aflevere Anlægene til Staten ved Koncessionernes Udløb, som de dog vidste, de skulde. Men nu have de taget deres 17 pCt., Aktiekapitalen er vedbleven at have samme Størrelse, som den oprindeligt havde, og naar det saa kommer til Koncessionens Udløb, saa er det man siger: det er dog stammelig, at disse stakkels Aktionærer skulle miste deres Kapital. Jeg vil derfor anbefale ærede Medlemmer at stemme for Vædringsforslag under Nr. 13, fordi der giver man det mindst mulige til en Ministers vilkaarlige Afgørelse, og der fastholder man Retsstandpunktet. — Naar den ærede Minister henviste til, at tidligere Love ere saa ufuldsomme, at man ikke godt kan bygge noget paa dem, forekommer det mig ikke at betyde meget, thi Retsstandpunktet er jo dog klart med Hensyn til de Koncessioner, der ere givne før 1875: naar Eneretten udløber, tilfalder hele Anlægget Staten. Saa kan der trostes om, hvad der gaar ind under „hele Anlægget“, om der ogsaa der ind under gaar Bygninger og forskellige andre Ting, det kan eventuelt blive Genstand for Afgørelse ved Domstolene. Men ved Koncessionernes Udløb er Ejendomsretten til Anlægget gaaet tabt, det er fuldstændig klart, og hvorfor skulde vi saa gaa hen og forære denne bort navnlig til Selskaber, som i Virkeligheden ikke have noget Rets- eller Billighedstrav til at faa denne Berigelse.

Ministeren for offentlige Arbejder (Singerslev): Det ærede Medlem, der nu talte, havde saa ondt ved at forstaa Lovforslagets § 1. Han sagde, at der blev talt snart om Eneret, og han vidste ikke, hvad Eneret var, snart om Koncession. Men der bliver ikke talt om Koncession kun om Koncessionsjageren, og jeg indrømmer, at det var rigtigere, om man havde omskrevet dette Ord til: „den, der søger om Eneret“. Der var andre Ting, der vare uklare, og det